

ATATÜRK DEVRİMLERİ VE KADIN

Av. Muammer AYDIN

İstanbul Barosu Başkanı

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş, yıllarında gerçekleştirilen Atatürk Devrimlerinin önemli bir kısmı, kadınların sosyal ve kültürel alanda, eğitimde, hukukta, aile içinde, çalışma yaşamında, toplumsal yaşamda ve siyasette erkeklerle eşit haklara sahip olmasını hedeflemiştir.

Bu konuda gerçekleştirilen devrim yasaları, Türkiye Cumhuriyeti'nde toplumsal alanda yapılan en önemli yeniliklerdendir. Özellikle Kadınlarla ilgili olanlarının birçok Avrupa ülkesinden daha önce gerçekleştirilmiş olması Atatürk'ün uzağı ne denli erken gördüğünün de kanıtıdır.

Her fırsatta özgürlükler konusunda taraf olduğunu söyleyen Avrupa ülkelerinden Fransa ve İtalya'da 1946'da, İsviçre'de ise 1971'de kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır.

Atatürk'ün girişimiyle kadınlarımızın ekonomik ve siyasal yaşama katılmaları yönünde bir dizi değişiklik ve devrim yapılarak milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır.

Kadınlara Tanınan Seçme ve Seçilme Hakları Şöyledir:

1930'da Belediye Seçimlerinde seçme hakkı

1933'de Muhtar Seçme ve köy ihtiyar heyetine seçilme hakkı

1934'de Milletvekili seçme ve seçilme hakkı.

Siyasi alandaki devrimler

1. Saltanatın Kaldırılması (1 Kasım 1922)
2. Ankara'nın Başkent Olması (13 Ekim 1923)
3. Cumhuriyetin İlanı (29 Ekim 1923)
4. Halifeliğin Kaldırılması (3 Mart 1924)
5. Çok Partili Rejim Denemeleri (Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, 1924, Serbest Cumhuriyet Fırkası, 1930)
6. Kadınlara siyasi hakların verilmesi (1930 Belediye - 1933 Muhtarlık - 1934 Milletvekili)

Toplumsal ve Sosyal alanda yapılan devrimler

1. Kadınların Erkeklerle Eşit Haklara Sahip Olması(1934)
2. Şapka ve Kıyafet Devrimi (Şapka Kanunu), (25 Kasım 1925)
3. Lâkap ve Unvanların Kaldırılması (26 Kasım 1934)
4. Soyadı Kanunu (21 Haziran 1934)
5. Laiklik (1928)
6. Milletlerarası Takvim ve Saatin, Yeni Rakamların Kabulü ve Ölçülerde Değişiklik (26 Aralık 1925–26 Mart 1931)
7. Tekke ve zaviyelerin kapatılması (30 Kasım 1925)

Eğitim ve kültür alanındaki devrimler

1. Millet Mekteplerinin Açılması (1928)
2. Öğretimin Birleştirilmesi (3 Mart 1924)
3. Medreselerin Kapatılması (1924)
4. Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun (1926)
5. Harf Devrimi (1 Kasım 1928)
6. Güzel Sanatlarda Yeniliklerdi(1928)

7. Türk Tarih ve Dil Kurumlarının Kurulması (12 Nisan 1931, 12 Temmuz 1932)
8. Dil Devrimi (1932)
9. Üniversite Reformu (1933)
10. Üniversite Öğreniminin Düzenlenmesi (31 Mayıs 1933)

Ekonomi alanında devrimler

1. İzmir İktisat Kongresi (1923)
2. Aşar(Öşür) Vergisinin Kaldırılması (17 Şubat 1925)
3. Çiftçinin Özendirilmesi(1925)
4. Örnek Çiftliklerin Kurulması (1925)
5. Tarım Kredi Kooperatifleri'nin Kurulması (1925)
6. Kabotaj Kanunu (1 Temmuz 1926)
7. Sanayi Teşvik Kanunu (28 Mayıs 1927)
8. Toprak Reformu (1929)
9. Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün Kurulması (1935)
10. Ticaret ve Sanayi Odalarının Kurulması (1935)
11. Hukuk alanında [değiştir]
12. Mecellenin Kaldırılması (1924 – 1937)
13. Türk Medeni Kanunu (1924 – 1937)
14. Türk Ceza Kanunu (1926).
15. Yeni Anayasanın Kabulü (1924)
16. Teşkilat-ı esasiye Kanunu (1921)
17. Şer'iyeye Mahkemelerinin Kapatılması (1924)

Mustafa Kemal'in yaptığı bu denli önemli ve içerikli devrimlere karşın ülkemizde hala kadınların sorunlarının çözümlenememiş olması ve kadın-erkek eşitliğinin tam olarak uygulanamıyor bulunması yılların nasıl boşa gittiğine önemli bir kanıttır.

Kadını hala evde oturup çocuk büyüten bir varlık gibi gören zihniyet ne yazık ki tüm toplum üzerinde etkili olmayı sürdürmüştür. 21. Yüzyıl, tüm bu zincirlerin kırılması ve kadınların ekonomik özgürlükleri yanında kadın-erkek eşitliğini sağlaması ve her alanda yetenekleri ile hak ettiği yerlere gelmesi çağı olmalıdır.

Kadın her türlü tutsaklıktan kurtulmalıdır. Her türlü etkiden kurtulmalıdır. Kadın üretim alanı içinde yeni bir rol üstlenmeli ve kendisini sarmak isteyen bağnazlık duvarlarını yıkmalıdır.

İstanbul barosu Atatürk Devrimleri ve Kadın konul panel düzenleyerek bu konuların ayrıntılı bir biçimde irdelenmesine olanak sağlamıştır. Bu çalışmayı yapan arkadaşlarımızı kutluyor, İSTANBUL BAROSUNUN Kadın Hakları konusunda ve kadın sorunlarının çözümü alanında üzerine düşen tüm görevleri, demokrasi, insan hakları ve hukuk içinde kalarak eksiksiz yerine getirme erek ve ülküsünde olduğunu dinleyici meslektaşlarım ve konuklarımızla paylaşıyorum. (14 Aralık 2009)